

Хаттама

ҚР экология, геология және табиғи ресурстар министрі М. М. Мырзағалиевтің экология, геология және табиғи ресурстар мәселелері жөніндегі Қоғамдық кеңес алдындағы есебін тыңдау

Нұр-сұлтан қ., Мәңгілік Ел даңғылы, 8
15 кіреберіс, 4 қабат,
ZOOM конференция режимінде

26 ақпан, сағат 16-00

Төрағалық етті:

М.М. Мырзағалиев – Қазақстан Республикасының экология, геология және табиғи ресурстар Министрі

Е.Н. Абақанов – Қоғамдық кеңестің экология жөніндегі Комиссиясының Төрағасы

Қатысқандар: осы Хаттамаға 1-қосымшаға сәйкес тізім бойынша. Қатысқандар саны-39 адам.

Күн тәртібі:

1. 2020 жылғы қызмет қорытындылары және орта мерзімді перспективадағы міндеттер туралы есеп.

Баяндамашы: **М. М. Мырзағалиев** - Қазақстан Республикасының экология, геология және табиғи ресурстар министрі.

2. Секция: сұрақ-жауап.

1. 2020 жылғы қызмет қорытындылары және орта мерзімді перспективадағы міндеттер туралы есеп

(М. М. Мырзағалиев)

1. Осы Хаттамаға 2-қосымшаға сәйкес экология, геология және табиғи ресурстар министрі М.М. Мырзағалиевтің 2020 жылғы қызмет қорытындылары және орта мерзімді перспективадағы міндеттер туралы баяндамасы тыңдалды.

2. Сұрақ – Жауап «Секциясы»

(М.М. Мырзағалиев, А.М. Сүлейменов, К.Ж. Кенжалин, А.С. Жандосова, К.М. Жұмалиев, А.М. Баймұқанова, Ш.А. Төлегенов, Н.Х. Оңғарбаев, А.К. Қапасов, А.П. Бербер, В.А. Бенсман, Л.Х. Сәрсенова, Ә.К. Зәуірбек, Ж. Кәрімжан, А.Д. Асылбеков)

Барлығы 26 сұрақ пен ұсыныс қойылды және айтылды:

Сүлейменов Асхат Мұратұлы - Қоғамдық кеңес мүшесі

1) ҚР-ның «жасыл» экономикаға көшуі жөніндегі тұжырымдама мен «Жасыл Қазақстан 2021-2025 жылдарға арналған» ұлттық жобасының іс-шараларын іске асыру кезінде қайталану болмайды ма? «Жасыл

Қазақстан 2021-2025 жылдарға арналған» ұлттық жобасы аясында қандай міндеттер жүзеге асырылады?

Кенжалин Жасұлан Қазезтайұлы - Қоғамдық кеңестің мүшесі

2) Неліктен қуаты 50 МВт-тан төмен жылу электр станциялары үшін қоршаған ортаға әсерді бағалау рәсімдері (ҚОӘБ) рәсімдері немесе көзделіп отырған қызметтің әсеріне скрининг жүргізу міндетті емес, сондай-ақ кәсіпорындардың осы санаты үшін қоршаған ортаға эмиссияға рұқсат алудың қажеттілігі жоқ. Мұндай станциялардың қызметіне мемлекеттік экологиялық бақылау қалай жүзеге асырылады? Мұндай кәсіпорындар экологиялық рұқсаттың болмауына байланысты ластаушы заттардың шығарындылары нормативтерінен асып кеткені үшін жауапқа тартыла ма?

3) Жаңа экологиялық кодекс бойынша ҚОӘБ өткізу рәсімдерін қоғамдық тыңдаулар өткізе отырып және қамту саласын айқындай отырып, жобалау-сметалық құжаттамаға (ЖСҚ) байланыстырмай жүргізу жоспарлануда.

Бұрын ҚОӘБ жобасын әзірлеу кезінде қоршаған ортаға эмиссиялар мен қалдықтардың көлемі мен сапалық сипаттамаларын анықтау жұмыс жобасының және ЖСҚ деректеріне негізделген болатын.

Егер ЖСҚ әзірлеу ҚОӘБ жобасына келісім алғаннан кейін ғана көзделсе, қоршаған ортаға эмиссиялардың сапалық сипаттамаларын анықтау қазір қандай түрде және қандай деректер негізінде болжанып отыр?

4) Министрлік жанынан жаңа экологиялық кодекстің нормаларын қолданысқа енгізуге байланысты сұрақтарға жедел жауап беру үшін» жедел «желі құруға бола ма?

5) Министрлікке гранттық және бағдарламалық мақсатты қаржыландыру мүмкіндіктерін кеңінен пайдалануды, экологиялық проблемаларды шешуге бағытталған ғылыми зерттеулердің тақырыптары мен міндеттерін айқындауды тілеймін.

Жандосова Ажар Санжарқызы - Қоғамдық кеңестің мүшесі

6) Министрліктің Маңғыстау облысындағы Бозжыра шатқалында қонақ үй құрылысының жоспарланған жобасына қатысты ұстанымын түсіндіруіңізді сұраймын. Экология министрінің табиғи объектілерді құрылыстан қорғау мәселесінде ұстанымы қандай? Табиғи ландшафттарды сақтау жобасын бастау қажет болуы мүмкін бе?

7) Мемлекеттік-жекешелік әріптестік (МЖӘ) қағидаттарында ұлттық парктерде құрылыс салу бойынша тендерлерге қатысты мәселе.

8) Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар (ЕҚТА) аумағындағы МЖӘ мәселесін 2020 жылдың желтоқсан айында қоғамдық талқылауға шығаруға уәде берді. Бұл ретте, министрлік жеке компаниялардың туристік қызметтен түскен табыстардың бір бөлігін жинау құқығын берудің осы нысанына рұқсат беретін заңға тәуелді актілерді белсенді түрде ілгерілетуде. Біз әлі күнге дейін ұлттық парктерді дамытудың нақты

бағдарламасын естіген жоқпыз, бірақ ол жерде инвесторлар кейпінде бөтен жер пайдаланушылар іске қосылып, жағдайды ушықтыруда.

Жұмалиевт Қажым Махамбетұлы – Қоғамдық кеңес мүшесі

9) Бүгінгі таңда әлемнің көптеген елдерінде сирек кездесетін және жойылып бара жатқан түрлерге олжа аулау Жануарлар ресурстарын сақтаудың, қалпына келтірудің және ұтымды пайдаланудың тиімді құралы ретінде танылған. Мұндай аң аулау көбінесе репродуктивті жастан шыққан еркектерге, популяцияға теріс әсер етпей, бірақ оны сақтауға ынталандыру арқылы жүзеге асырылады. Министрлік бұл құралдарды Қазақстанда енгізуді жоспарлап отыр ма?

10) Көптеген елдерде браконьерлердің іс - әрекеттерінен келтірілген зиянның бір бөлігі (Қырғызстан мен Өзбекстан-30%) браконьерлік фактісін анықтаған адамдарға төленеді, осыған ұқсас норма Қазақстанда да болған. Министрлік бұл норманы қайтаруды жоспарлап отыр ма және қандай қадамдар жасап жатыр.

Баймұқанова Әсел Мирғалиқызы – Қоғамдық кеңес мүшесі

11) Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінде мұнай операцияларын жүргізуді шектеудің тиісті қағидаларын немесе тәртібін әзірлеу көзделуге және Каспий итбалықтарының жатақтарында кеме қатынасы мен балық аулауға шектеулер көзделуге тиіс.

«ЕҚТА туралы» ҚР Заңына мемлекеттік қорық аймағында Каспий итбалығын сақтау енгізілуі тиіс. Бұл Нормативтік құқықтық актілерді одан әрі жетілдіру және дамыту үшін заңнамалық негіз бере алады. Сондықтан, ҚР Экологиялық кодексінің баптарына және «ЕҚТА туралы» ҚР Заңына итбалықтардың жатақтарын сақтау бөлігінде толықтырулар енгізуді ұсынамын.

Министрлік аталған ұсыныстарды жаңа экологиялық кодекске өзгерістер мен толықтырулар енгізу үшін қарастыра ма?

Төлегенов Шерім Әжібекұлы - Қоғамдық кеңес мүшесі

12) В настоящее время контррегулятор выше г. Нур-Султан используется весной как накопитель паводковых вод. Затем в течение 2-3 недель спускают из водоема воду. В течение лета по р. Есиль идет очень малый расход воды в пределах 7-10 м³. Если будет реконструкция контррегулятора, предлагаю использование весенней воды для экологических попусков.

Оңғарбаев Нұрлан Хамитұлы - Қоғамдық кеңес мүшесі

13) Жек дуадақты сақтаудың халықаралық қоры Қазақстан аумағында сирек кездесетін сұңқарларды (ителгі, Перегрин сұңқарларын) Шығару Бағдарламасын жүзеге асырады. Алайда, осы шығарылымдардың сапалық параметрлері туралы ақпарат (Жасы, жынысы, кіші түрлері, шығу тегі және т.б.) жұртшылық үшін қол жетімді емес, бұл ретте алдын ала ақпарат бойынша шығару әдістемесі Елеулі сұрақтар туғызады. Министрге мынадай бастамаларды қолдау туралы өтініш білдіреміз: 1) Халықаралық жек дуадақты сақтау қоры іске асыратын шығарылымдар

туралы толық және егжей-тегжейлі ақпаратты ашу; 2) жетекші тәуелсіз сарапшылар мен мамандарды тарта отырып, ителгі популяциясын қалпына келтірудің жұртшылық үшін ашық бағдарламасын әзірлеу және іске асыру.

Қапасов Айдар Қанашұлы - Қоғамдық кеңестің мүшесі

14) Бозжыра шатқалындағы қонақ үй құрылысының жобасы бойынша стратегиялық экологиялық бағалау жүргізуді ұсынамын.

15) Ауылдық аумақтардың Тарихи ластануын жою бойынша қандай шаралар қолданылуда?

16) Алдағы уақытта «ҚОҚ АТО» РМК қайта ұйымдастырылуына байланысты Орхус конвенциясының міндеттемелерін орындау бойынша функциялар қалай іске асырылады?

Бербер Александр Петрович - Қоғамдық кеңестің мүшесі

17) Өткен жылы біз аңшылық шаруашылығын қарқындату, аң өсіруді қолдау және шетелдік аңшылық туризмді дамыту бойынша ұсыныстар әзірледік, бірақ бұл түзетулер «туристік қызмет туралы» заң жобасына енгізілмеді. Министрлік жоғарыда аталған бағытты дамыту үшін біздің ұсыныстарымызды қалай пайдалануды жоспарлап отыр?

Бенсман Владислав Абрамович - Қоғамдық кеңестің мүшесі

18) Министрлік бұрынғы уран объектілерінің аумақтарында мониторинг және қоршаған ортаны қорғау мәселелерімен айналысуды жоспарлап отыр ма? Егер солай болса, онда министрліктің қандай құрылымдық бөлімшесі уран мұрасының ықтимал қауіпті объектілерінің жанында тұратын қоршаған ортаға және халықтың денсаулығына теріс әсер ету тәуекелдерін төмендетуге жауапты болады?

Сәрсенова Лилия Халидуллақызы - Қоғамдық кеңестің мүшесі

19) Сауда және ойын-сауық орталықтарына өз алаңдарын байланыс хайуанаттар бағына жалға беруге тыйым салуға бола ма? Жарықтандыру жасанды, еден плиткалы, жануарлар жиі сырғып кетеді және денсаулыққа зиянды, терезелер әдетте ашылмайды, жай ауа.

20) Мен жануарлардың мәйіттерін жағуға арналған крематорийлерді орналастыру және олардың жұмыс істеуі туралы мәселені көтергім келді, олардың көпшілігі қала ішінде орналасқан. Министрлік бұл мәселені қалай шешуді жоспарлап отыр?

Зәуірбектің Әуелбек Кәрібайұлы - Қоғамдық кеңес мүшесі

21) Мемлекет тарапынан суармалы жерлерді ұлғайту жоспарланып отыр. Біздің жоспарымыз бойынша қазір 1,5 млн. гектар, болашақта 2,7-3 млн. гектар болады, болашақта су үнемдеу технологиялары 2025-2030 жылдары қалай дамиды?

Кәрімжан Жағпар - Қоғамдық кеңестің мүшесі

22) Жеке меншік орман өсіруді мемлекеттік қолдау жұмыс істемейді. Министрлік мемлекеттік қолдаудың қандай балама шараларын көріп отыр?

Асылбеков Асылхан Дайырұлы - Қоғамдық кеңестің орман, балық шаруашылығы және жануарлар дүниесі жөніндегі Комиссиясының басшысы

23) Министрлік ҚР-да жолбарысты реинтродукциялау бағдарламасын қалай дамытуды жоспарлап отыр?

Өткен жылы біз бірқатар ұсыныстар бердік: уәкілетті тұлғаны анықтау, Ресей Федерациясының Табиғи ресурстар министрлігімен меморандумдар дайындау және жасасу, 2022 жылы жоспарланған Жолбарыс саммитіне дайындалу қажет.

24) 298 жаңа экологиялық кодекс ағаш отырғызу кезінде көміртекті офсетті алуға қатысты қиындықтарға тап болды. Жер учаскелерін жалға алушылардың парниктік газдарды осы учаскелерде өсірілетін ағаш өсімдіктерімен сіңіргені үшін алынған офсеттік көміртегі бірліктерін іске асырудан пайда алу құқығын реттейтін, сондай-ақ жаңа экологиялық кодексте (298-б.) айқындалғандай, меншік нысанына қарамастан барлық заңды тұлғалардың көміртегі офсетіне қатысу мүмкіндігін қоса отырып, ішкі жобаларды бекіту тәртібін айқындайтын нормативтік-құқықтық актілерді толықтыруды ұсынамыз.

25) Бозжыра шатқалын Үстірт қорығының құрамына қосу үшін қандай шаралар қолданылуда?

26) Біз ауыл шаруашылығы дақылдарын, атап айтқанда, Қызылорда облысындағы күрішті әртараптандыру бойынша лазерлік жоспарлауды, каналдарды тазартуды пайдалана отырып, су үнемдеу жөнінде бірнеше табысты жобалар жүргіздік. Алынған тәжірибені жұмыста пайдалануды және осы жобалардың нәтижелерін басқа өңірлерге таратуды ұсынамыз.

4. Ұсыныстар

1. Экология, геология және табиғи ресурстар министрі М.М. Мырзағалиевтің есебі бірауыздан қабылданды деп танылсын.

2. **Экологиялық саясат және тұрақты даму департаменті** (А.Ширанов):

- Қоғамдық кеңес мүшелері «2021-2025 жылдарға арналған Жасыл Қазақстан» ұлттық жобасын әзірлеу жөніндегі жұмыс тобына енгізілсін.

3. **Экологиялық реттеу және бақылау комитетіне** (З. Жолдасов);

- Қоғамдық кеңестің мүшесі Ж. К. Кенжаликтің ұсынысы бойынша жаңа экологиялық кодекстің нормаларын қолданысқа енгізуге байланысты сұрақтарға жедел жауап беру үшін» жедел « желі құру мәселесін пысықтау

- бірлесіп **Экологиялық саясат және тұрақты даму департаменті** (А.Ширанов) Қоғамдық кеңестің мүшесі Қ.Қапасовтың Бозжыра шатқалындағы қонақ үй құрылысы жобасына стратегиялық экологиялық бағалау жүргізу мәселесі жөніндегі ұсынысын қарау.

4. **Департаменттерге Экологиялық саясат және тұрақты даму** (А.Ширанов), **Климаттық саясат және жасыл технологиялар** (О.Ағабеков), **Қалдықтарды басқарудағы мемлекеттік саясат**

(М.Ошурбаев) гранттық және бағдарламалық мақсатты қаржыландыру шеңберінде экологиялық мәселелерді шешуге бағытталған ғылыми зерттеулерді анықтау бойынша шаралар қабылдау.

5. **Балық шаруашылығы комитетіне** (Н.Жунусов) Қоғамдық кеңес мүшесі А.М. Баймұқановамен бірлесіп (келісім бойынша) Каспий итбалығын сақтау мәселесі бойынша заңнамаға тиісті түзетулер әзірлесін.

6. **Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетіне** (А.Кайнарбеков):

- Қоғамдық кеңес мүшесі Н.Х. Оңғарбаевпен бірлесіп (келісім бойынша) жек дуадақты сақтаудың халықаралық қорының қатысуымен іске асырылатын ителгі-ителгі мен ителгі (өткізілген шығарылымдарды қоса алғанда) шығарылымдарының бағдарламаларына талдау жүргізу және ителгі-ителгі санын қалпына келтіру жөніндегі іс-шараларды әзірлеу;

- Қоғамдық кеңестің мүшесі А.П. Бербер ұсынған аңшылық шаруашылығын қарқындету, аң-құс өсіруді және шетелдік аңшылық туризмді дамытуды қолдау мәселелері бойынша заңнамаға түзетулер енгізу жөніндегі жұмысты жеделдетсін;

- Қоғамдық кеңестің мүшесі Л. Х. Сәрсенованың ұсынысы бойынша қолданыстағы заңнама шеңберінде жануарларды қорғау қағидаларын әзірлеу мәселесін пысықтау;

- отырғызу жөніндегі бағдарламаны алдағы іске асыруды ескере отырып, ағаш дақылдарының жерсіну нормативтері жөніндегі мәселені пысықтау 2 млрд. ағаш;

- Қазақстан Республикасында жолбарысты реинтродукциялау бағдарламасын іске асыру бойынша қажетті шаралар қабылдансын.

7. **Климаттық саясат және жасыл технологиялар департаменті** (О.Агабеков) Қоғамдық кеңестің орман, балық шаруашылығы және жануарлар дүниесі жөніндегі Комиссиясының басшысы А. Д. Асылбековтың ұсынысы бойынша ағаш отырғызу кезінде көміртегі офсетін алу бөлігінде нормативтік құқықтық базаны пысықтау мәселесін пысықтау

**Экология, геология және
табиғи ресурстар
мәселелері жөніндегі
Қоғамдық кеңестің төрағасы**

Е. Абаканов

**Қазақстан Республикасының
экология, геология және
табиғи ресурстар Министрі**

М. Мырзағалиев